საქართ.—შემარცხენე სოც.-ფედერალისტთა ნაციონალური პარტიის მთავარ კომიტეტის ორგანო

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად ღირს 25,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება 30,000 მ.; კანტორა ღიაა დილის 8—2 საათამდე.
რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11—12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი დამფუძნებელი კრების ქ. № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 12—29.

ფასი 1000 მან.

№ 95

კვირა, დეკემბერი 11

1921 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ღრმა მწუხარებაში მყოფი მეუღლე გრიგოლი და შვილი ქორა, დედა ნატა, დედამთილი მატრონა და მამამთილი ექვთიმე დუმბაძენი ძმა იოსები და დაი ელენა, მულები ვალერია დიასამიძისა და ვალენტინა, რძალი მარუსია დუმბაძისა, სიძე სულეიმან დიასამიძე და მაზლები ვასო და რუბენ დუმბაძენი, აუწყებენ ნაცნობთ და მეგობრებს, რომ ამა წლის დეკემბრის 9-ს ხანგრძლივ ავათმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მათთვის ძვირფასი და დაუვიწყარი

ჰელო სიმონის ასული

დუმბაძისა

რომლის დაკრძალვის დღე დანიშნულია სამშაბათს, დეკემბრის 13-ს დილის 12 საათზე. მიცვალებული გამოსვენებულ იქმნება მელიქოვის ქუჩა № 9 (მე-9 რაიონი) და დაკრძალვა კი მოხდება კუკიის სასაფლაოზე.

142

ღრმად დამწუხრებული იუსტინა, მათიკო და გოგიტა შოთაძეები და ნინო და გიორგი ჰუმბურიძეები აუწყებენ ნათესავებს ნაცნობთ და მეგობრებს, რომ ტფილისში დეკემბრის 8-ს ტრაგიკულად გარდაიცვალა პირველისათვის ძვირფასი მაზლისწული, დანარჩენთათვის საყვარელი ბიძაშვილი და მეგობარი

დათიკო შოთაძე

გამოსვენება მოხდება დეკემბრის 10-ს სად. 5 ს. მიხეილის საავადმყოფოდან ვაგზალზე, იქიდან კი სოფ. ჩხარში (შორ მ.)

ხელოვნების სასახლე

სერგიევის ქუჩა № 13.
კვირას, დეკემბრის 11-ს.

სრულიად საქართველოს ახალი მწერლობის კავშირის „საბჭო.
მეორე ლიტერატურული საღამო

გრ. რობაქიძე

„დიონისი საქართველოში“

დასაწყისი საღამოს 6 საათზე.

დასწრება შეუძლია ყველას, შესვლა უფასოა. 140

ჟუნიადაგონი

ტფილისის ქალაქის საბჭოს არჩევნები უკვე დამთავრდა და გუშინ დეკემბრის 10-ს ტფილისის საბჭოს წევრებმა გახსნეს თავისი პირველი ყრილობა. დღეს შესაძლებელი ხდება განვლილ არჩევნების კამპანიისა და მისი შედეგების ზოგადად მაინც დახასიათება. რა მოგვცა არჩევნებმა, როგორია მისი რეზულტატი? ეს კითხვები ყველასათვის საინტერესო და მნიშვნელოვანია.

ტფილისში პირველად მოხდა ნამდვილი საბჭოთა არჩევნები რევოლიუციონურმ მოძრაობის ხუთი წლის განმავლობაში. მენშევიკების ბატონობის დროსაც ხდებოდა საბჭოების არჩევნები მაგრამ ეს უბრალო სეპარატიულ დაწესებულებას წარმოადგენდა. მენშევიკებმა საბჭოების წარუდგინეს ის, რაც შეადგენს საბჭოთა სისტემის დამახასიათებელ თვისებას—სახელმწიფოებრივობა და ძალა-უფლების ფუნქციები და ამით საბჭოებს გამოაცალეს სული და გული, გადააქციეს ის უმოქმედო ლეშად, ჩვენი ხალხის ბატონ-პატრონი პარლამენტი შეიქმნა მთელი თავისი ბურჟუაზიულ ღირებულებით, ამ გზით ფიქრობდნენ მენშევიკები საქართველოს სოციალ-პოლიტიკურს აყვავებას.

მაგრამ ისტორიამ ამ დიდი ღალატისათვის სასტიკად დასაჯა მენშევიზმი და მისი ამყოლი პარტიები ჩვენში. დღეს მიზან-შეწონილი ქირურგიული ოპერაცია ჰქონდა მენშევიკური მოღვაწეობისა და აზროვნების აღმოსაფხვრელად საქართველოში. მენშევიზმი დამარცხდა თავისი დეზერტირობისა და რეაქციონური აზროვნებისათვის. მათ ვერ აართვეს ალღო თანამედროვე საერთაშორისო მიმდინარეობას და ვერ შეიგნეს რევოლიუციონური მოძრაობის მთავარი მოთხოვნილება და ბურჟუაზიულს ჭაობში ჩაეფლნენ. რევოლიუციამ დასაჯა ეს მოღალატენი და დღეს ხდება მათი თანდათანობითი ლიკვიდაცია ჩვენი ცხოვრების ყოველ დარგიდან.

საბჭოთა არჩევნები ტფილისში ერთი იმ ძლიერ საშუალებათაგანი იყო, რომელმაც გამოაშკარავა მენშევიკებისა და მემარჯვენე ფედერალისტების სრული სიკოტრე და ჟუნიადაგობა. მათ მიერ შეხანხლული ბურჟუაზიული მუნიციპალური აპარატი ტფილისის პროლეტარიატმა დაამსხვრია, დაღეწა და მის ნაცვლად მთელი ძალა გადაიტა ქალაქის საქმეებში შრომის ნამდვილ შვილებს გადასცა. მენშევიკური ბურჟუაზიული პოლიტიკის ნაცვლად რევოლიუციონურმა საბჭოებმა სოციალისტური პროგრამა დაისახეს განსახორციელებლად.

ეს არის ერთი ის ძირითადი ცვლილება, რომელიც შეიტანა რევოლიუციონურმა ტფილისმა თავისი ქალაქის მოსაწესრიგებლად. პროლეტარიატი სახელმწიფო კლასად შეიქმნა და მან თავისი სახელმწიფო აპარატის აგებას შეუდგა, აწი მრავალ საუკუნეთა განმავლობაში მრავალ მტერთა წინააღმდეგ მებრძოლ ტფილისის ბატონ-პატრონი და მისი ხელისუფალი შეიქმნა საქართველოს მშრომელი მასსა და ის არავის არ მისცემს ნებას საქართველოს ცენტრი, მისი სული და გული ვინმეს დაუთმოს საბატონებლად.

ტფილისში შრომის შვილები მეფობენ, იქ ვერ ნახავთ სპეკულიანტების, კაპიტალისტების, ძველი სახლის მეპატრონეთა ჩარჩების წარმომადგენელთ. ტფილისის ბედს დღეს შრომა განაგებს და სჭედს, და ეს არის მენშევიზმის დიდი დამარცხების მაჩვენებელი.

ქალაქის არჩევნებმა, ტფილისის საბჭოთა შექმნამ, იქ მშრომელთა დიქტატურის განმტკიცებამ გამოაშკარავა მენშევიკების იდეური კრახი და გაკოტრება, ეს არჩევნები არის მენშევიკური პროგრამის, მისი სამოქმედო გეგმებისა და პოლიტიკური მრწამსის, სოციალური მიძღვრების უარისყოფა, უკუგდება. ტფილისის პროლეტარიატმა უარყო მენშევიზმი როგორც რეაქციონური მიძღვრება და რევოლიუციონური პროგრამა აირჩია თავისი მოქმედებისათვის. მსოფლიო რევოლიუციამ გამოაშკარავა მენშევიზმის სრული ჟუნიადაგობა მთელს მსოფლიოში, ჩვენში კი მენშევიზმი ძალით ბატონობდა ამდენხანს და მეორე ინტერნაციონალის გმირები მენშევიკებს საქართველოში ხედავდნენ დემოკრატიულ სამოთხეს მეორე ინ—ლის ლოცვა-კურთხევით შექმნილს. მაგრამ „საქართველოს შეგნებულმა პროლეტარიატმა წინააღმდეგი შედეგები გამოაშკარავა დღევანდელი არჩევნებით და ერთხელ და „სამუდამოდ უარყო გაცვეთილ ბურჟუაზიულ „დემოკრატიზმის“ „გზით სვლა სოციალიზმისაკენ.

საბჭოთა სისტემა, მშრომელთა დიქტატურა და ხელის უფლება—არის გზა, რომლითაც ცდილობს თანამედროვე საერთაშორისო პროლეტარიატი გარდაქმნის კაპიტალიზმი და შექმნას სოციალისტური ურთიერთობა.

დღევანდელმა არჩევნებმა ჩვენ „დაგვანახვეს, რომ ტფილისი აღარ ეკუთვნის აწი მენშევიკებს; ისინი მოჰკვდნენ არა „მარტო იდეურად-ორგანიზაციულადაც. მენშევიკები გადაშენების გზას adგიან და ტფილისის პროლეტარიატის შეგნებულმა მუშაობამ ეს პროცესი უნდა დააჩქაროს. ფაქტიურად კვდება მენშევიკების ძალა საქართველოში. ტფილისის არჩევნებში მათ ვერსად თავისი ვერ გაიტანეს და სრულიად უძლურნი აღმოჩნდნენ. მუშათა რაიონებში ისინი სავსებით „გარიყულნი დარჩნენ. გასაკვირველი არ არის, რომ ასეთს პირობებში ბოიკოტის ტაქტიკას მიმართეს, რომელიც პოლიტიკურად პარტიის სრული გაკოტრების მაჩვენებელი არის, მაგრამ ბოიკოტმა ვერ უშველა მენშევიკებს და მათ ამყოლ მემარჯვენე ფედერალისტებს და ვერსად ვერ ჩაატარეს ბოიკოტი მათდა სასარგებლოდ.

რას გვეუბნება ყოველივე ეს? რის მაჩვენებელია ტფილისის საბჭოთა არჩევნები?

ტფილისის არჩევნებმა გამოაშკარავა უპირველეს ყოვლისა, რევოლიუციონური სიმწიფე და ზრდა სოციალისტური შეგნებისა მშრომელ მასაში, მეორედ დაგვანახვა სრული სიკოტრე და ჟუნიადაგობა მემარჯვენე სოციალისტების.

ეს არჩევნები სიმპტომია საქართველოს მომავალი საბჭოთა არჩევნების და ჩვენ სრული დარწმუნებული ვართ, რომ საქართველოს არჩევნებიც ისეთსავე შედეგს მოგვცემს, როგორიც მოგვცა ტფილისმა: რევოლიუციონური შეგნების გამარჯვებას, რევოლიუციონური პოლიტიკის განმტკიცებას ჟუნიადაგო მემარჯვენე სოციალისტების ნანგრევებზე.

ს. ხუნდაძე.

საბჭოთა არჩევნები

8 დეკემბერს საღამოს 6 საათზე შესდგა ფოსტა-ტელეგრაფის მუშა-მოსამსახურეთა მრავალ-რიცხოვანი კრება. საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარემ გამოაცხადა დღის წესრიგი, რომელიც დამტკიცებულ იქმნა: 1. მოხსენება საბჭოთა არჩევნებზე, 2. არჩევნები ტფილისის მუშათა და წითელ არმიელთა საბჭოთა დეპუტატებისა. მოხსენება გააკეთა ქართულად საბჭოთა არჩევნებსა და მას მნიშვნელობაზე ამხ. თ. კალანდაძემ, რომელიც ვრცლად შეეხო საერთაშორისო სოციალისტური რევოლიუციის მდგომარეობას ამ ჟამად და მისი განვითარების შესაძლებლობას მომავალში. აღნიშნა ეროვნული საკითხის მუშათა მასებისათვის გადაჭრის აუცილებლობა და დასძინა: ყველა, ვისთვისაც ძვირფასია რევოლიუცია და ერი, შემოკრბება იმ საერთაშორისო შტაბის ირგვლივ, რომელსაც მესამე ინტერნაციონალი ეწოდება.

შემდეგ ილაპარაკა ამხ. ბუდუ მდივანმა რუსულს ენაზე. მან ჩამოსთვალა საბჭოთა მთავრობის ნამუშევარი, მისი 8 თვის არსებობის განმავლობაში, როგორც ეკონომიურ, ისე პოლიტიკურს სფეროში და სთქვა: შეადარეთ მენშევიკების 4 წლის მუშაობა ჩვენი 8 თვის მუშაობას თავისი ტენდენციებით მუშათა და გლეხთა სასარგებლოდ და შემდეგ გამოიტანეთ მსჯავრი კომუნისტური პარტიის შესახებო. ორატორს მთელი კრება ტაშით აჯილდოებს.

სიტყვას დებულობს ამხ. თედო ღლონტი, რომელსაც დამსწრენი ტაშით ეგებებიან.

ორატორი ეხება ბოიკოტის სისტემას, რომელსაც დაადგნენ ჩვენში სოციალ დემოკრატები და მემარჯვენე ფედერალისტები, აშუქებს მის პოლიტიკურს აზრს და დასძენს: ყოველი პოლიტიკური აქტი წინასწარ აწონილ-დაწონილი უნდა იქმნეს პოლიტიკური ჯგუფის მიერ, დინჯი პოლიტიკური სიბრძნით უნდა იქნეს გამორკვეულ-შემუშავებული ის შესაძლებლობანი, რომელიც შეიძლება მოჰყვეს გადადგმულს ნაბიჯს. თორემ ისტორიის სასტიკს სამსჯავროს წინაშე მოუხდებათ პოლიტიკური დამნაშავის სავარძელში სხდომა იმ „პასუხისმგებელს“ ჯგუფებს, რომელნიც ერისა და მშრომელი კლასის განკითხვის ჟამს, ასეთს უპასუხისმგებლო გამოსვლებს ახდენენ, როგორიც არის ბოიკოტისაკენ მოწოდება ქართველი მშრომელი კლასისა. ვთქვათ მათ დაუჯერეს და ამ ბოიკოტით საბჭოთა მთავრობა დაეცა, აქვთ თუ არა გათვალისწინებული მემარჯვენე ფედერალისტებსა და მენშევიკებს მისი პოლიტიკური შედეგი? მაშინ ხომ საქართველოს გავხდით ახალი ომების არენად და ისიც იმ უარყოფითი თვისებით, რომ საქართველოს მშრომელი კლასი კონტრრევოლიუციის როლში იქნება.

კონტრრევოლიუციის დროშის ქვეშ განადგურდება ქართველი ხალხის ფიზიკური არსებობა. ეს იქნება შედეგი ის ღვარძლიანი პოლიტიკისა, რომელსაც დასდევენ ჩვენში ერთ დროს პასუხისმგებელი პარტიები. მეორეს მხრივ ყველასთვის ცხადია ის დიდი ზიანი ბოიკოტის სისტემისა ეროვნულის თვალსაზრისით, რომელიც მიადგება ქართველს ხალხს ამ ავანტიურისტებისათვის რომ დაეჯერებინა: ქართველი მშრომელი კლასი ჩამოშორდება სახელმწიფოებრივ მშენებლობას და ამით ხელს შეუწყობდით არაეროვნული სახელმწიფოს, ავადმყოფი სახელმწიფოს განმტკიცებას. ამბობენ არჩევნების სისტემა არ მოგვწონსო, მაგრამ ეს მხოლოდ მოჩვენებითი მხარეა ნამდვილი პოლიტიკური სარჩულისა. თუ დღევანდელი მემარჯვენე სოც.-ფედერალისტები 90 წლის ერობის არჩევნებს მისაღებად სცნობდნენ, თუ მენშევიკებთან ერთად სტოლიპინისაგან შეთითხნილი 3 ივნისის კანონით არჩევნებში მონაწილეობას დებულობდნენ და ეს მიაჩნდათ ეროვნულს საქმეთ, რა არის ისეთი საშინელი საბჭოთა ახალს საარჩევნო სისტემაში რომ მუშათა კლასს და საზოგადოთ მთელს საქართველოს მშრომელს კლასს „პოდპოლიეში“ უშვებენ? სათათბიროისა და 90 წლის ერობის საარჩევნო წესი პრინციპიალურად უარყოფდა არჩევნებში უშუალო მონაწილეობას მშრომელი კლასისას. მაგრამ მასში მონაწილეობას მაინც დებულობდნენ გაბუტულნი ჩვენი პოლიტიკოსები. როგორი მახინჯი და დამაკმაყოფილებელი არ იქნეს მუშათა საბჭოები, იგი მაინც მუშათა აპარატი იქნება და ჩვენ უფლება გვაქვს, თუ გინდ დიდი დეფექტების მქონე მუშათა მმართველობის ორგანოებთან, ორგანიული კავშირი გავსწყვიტოთ?—არასოდეს. ჩვენ ამ პასუხისმგებლობას ერისა და მშრომელი შთამომავლობის წინაშე ვერ ვიკისრებთ. მიზეზი ჩვენის აზრით სხვაგან სძევს.

მემარჯვენე სოც.-ფედერალისტები და მენშევიკები აგრძელებენ საზღვარგარეთელი მათი ემიგრანტების პოლიტიკას, რამიშვილ-ჟორდანია ინტერვენციით სცდილობენ „საქართველოს საბჭოთა ძალა-უფლების დამხობას, შიგნით ასეთი ბოიკოტებით ამ პოლიტიკას ჩვენი მენშევიკები და მემარჯვენენი ახორციელებენ—არსებითად კი ორივე ერთს წერტილს ურტყამს საბჭოთა მთავრობის დაცემა სწადიათ, თუ გინდ ეს მათ ერის სიცოცხლეთაც დაუჯდეთ. კატეგორიულად ვაცხადებ: აღნიშნული გზები ქართველი ერისა და მშრომელი ხალხისათვის დამღუპველია (მხურვალე ტაში) და ჩვენ შევებრძოლებით მის ავტორთ მთელის ჩვენის არსებით.

ემდეგ ორატორი ეხება საერთაშორისო რევოლიუციის „განვითარებას, მის მნიშვნელობას ერთა და მშრომელი კლასის განთავისუფლების საკითხში და ათავებს სიტყვებით: წინ, რევოლიუციის ფრონტზე! წინ აქტიური ჩარევით ეროვნულ მუშური სახელმწიფოს შენებისაკენ! (მხურვალე ტაში).

ყოველი ორატორის სიტყვის შემდეგ უკრავდა მუსიკა ინტერნაციონალს.

არჩეულ იქმნა ერთხმად ექვსი დეპუტატი და ერთი კანდიდატი—ოთხი კომუნისტი და ორი მემარცხენე სოც.-ფედერალისტი, კანდიდატიც მემარცხენე სოც.-ფედერალისტია. აირჩიეს ჩვენი პარტიული ამხანაგები: 1. დუმბაძე, 2. ცაგარეიშვილი, 3. ს. ლოლაძეერიძე (კანდიდატია).

მსმენელი.

ქართული დრამა

„აგვაროზი“—პიესა შალვა შარაშიძის.

ქართული დრამა ჯერ კიდევ „ეტნოგრაფიის“ ხაზებშია. მისი ლიტერატურა ქუთაისის „იმერით“ და ტფილისის „მოქალაქით“ იწურება. ყოფა ქართული, ყოფა სინთეტიური, ქართულ დრამატიულ ლიტერატურაში არ არის მოცემული. თვითონ „იმერისა“ და „მოქალაქის“ ლიტერატურა ნატურალისტურია უფრო ვიდრე რეალისტური. სიმბოლისტურ დრამაზე კი ქართულს ლიტერატურაში ლაპარაკი სრულიად ზედმეტია. მდგომარეობა არ არის შაინაც და მაინც სახეირო.

ბოლო ხანებში შემოიტანეს ჩვენში ფანტასტიური დრამა. პირველი ცდა იყო გედევანიშვილის „სინათლე“. ცდა ესთეტიური მარცხით გათავდა. მეორე ცდას შანშიაშვილის „ბერდო ზმანია“ წარმოადგენს, ეს ცდაც ვერ არის გამართლებული. მესამე ცდას შალვა შარაშიძე იძლევა (ავტორი სახუმარო ფელეტონების „ეშმაკის მათრახი“) თა-

ვის „ავგაროზით“. ამ ცდას კიდევ უარესი ბედი ეწვია.

„ავგაროზი“ თავის სიუჟეტით „ეთერიანის“ რკალიდან არის აღებული. ქართული ფოლკლორი არ არის მაინცა და მაინც მდიდარი. „ეთერიანი“ მეტად მწირე ხაზია მისი. „ავგაროზში“ გადასული იგი კიდევ უფრო მწირედ ჩნდება. პრიმიტივი ვერ ფუშავ[illegible], მაგრამ მის პრიმიტივობას აქვს ზარმაცული სიუხვე გენიალური ტენდენციის. „ავგაროზის“ პრიმიტიულობა კი ბავშვებს თუ დააკმაყოფილებს.

„ავგაროზი“ ზღაპარია. ზღაპარში შედის როგორც ფანტასტიური, ისე ნატურალისტური ხაზი. ლიტერატურულ ფარგლში ეს პარალელობა შესაძლოა გამართლდეს. სასცენო რკალში კი მისი გამართლება შეუძლებელია. აქ უნდა იყოს მონახული ისეთი სტილი, რაც კონტრასტულად არ ხვდებიან ერთი მეორეს ხაზი ფანტასტიური და ხაზი ნატურალისტური (როგორც ეს არის მაგალითად მოცემული რემიზოვის „იუდაში“, რომელიც რუსეთმა დადგა ამის წინად). „ავგაროზში“ კი ეს კონტრასტობა გროტესკამდე მიდის. სამს მოქმედებაში ფანტასტიური ხაზია,—და უეცრად მეოთხეში ისეთი ნატურალისტური ხაზი იმარჯვებს, რომელსაც ვულგარობის სუნიც უდის. ანგელოსები, ეშმაკები, საიქიოს გადასულები—და უეცრად სამეფო დარბაზი, ორი სუფრა, ღვინი, „ლეკური“, „მრავალჟამიერ“ და სხვა აქსესუარები. უგემურობა ამის იქით ველარ წავა.

დამსწრე საზოგადოებას ეტყობოდა სურვილი ავტორის გამარჯვების. მაგრამ პიესა ვერ იხსნა მარცხისაგან ამ სულიერ ატმოსფერომ. სამი მოქმედება ერთი მეორეზე მოსაწყენი რჩებოდა. ანგელოსების „ვუნდით“ შემოსვლა და ვითომ რიტმიული ამეტყველება განუწყვეტელი „ყვავილს სძინავს“ მიძახილით, ეშმაკების ნამდვილი „ძუნძული“ ვითომ მისტიური ფერხული „ხი ხით“-ით, სანიქარი რაღაც მოთქმით—„მუდამ ეგრე“, „ჩვენ ყვავილფერს ვხედავთ“, თან სცენაზე [illegible] და პარალელურად [illegible] ამბების ჩვენება,—ყველა ეს [illegible] უმწეობის შთაბეჭდილებას [illegible] დამსწრე საზოგადოებამ იგრ[illegible] წარმოდგენისაც არ [illegible] საერთოდ „საზოგადოება-ზე“, ერთი რამ უცილოა, რომ იგი გრძნობს სცენას როგორც ასეთს. და სამი აქტის განმავლობაში არც ერთხელ ფარდა არ ახდილა ტაშის ცემით. გასაგები იყო აშფოთება ერთი ინტელიგენტის, რომელსაც თეატრი უყვარს და კიდეც იცის იგი: „არც მზერის დატკბობა, არც სმენის, ეს დილეტანტიზმიც არ არის, ეს ნამდვილი კაკაფონია“. განსაკუთრებით სასაცილო გამოდიოდა ვიღაც ვეშაპისებური არსების (რომელიც ყლაპავს ყოველს ცოცხალს) საყვირით დრიალი: პირდაპირ „ბლოკინი“ იყო ერთი გამოთაყვანებული სპარსული საკრავის.

მეოთხე მოქმედება კი თავიდან ბოლომდე „ეტნოგრაფია“ იყო. მოქმედება „ლეკურით“ დაიწყო (—რა ეშველება ბოლოს ქართულ დრამას, რომ ეს დალოცვილი „ლეკური“ არ ყოფილიყო?!). პიესა, სადაც „ლეკურს“ მიმართავენ, იმთავითვე გაწირულია. ეს კიდევ არაფერი. „ლეკურს“ მოჰყვა კახური „მრავალჟამიერ“ და შეიქმნა ნამდვილი ქართული ქეიფი. „ლეკურსა“ და „მრავალჟამიერს“ თავის ადგილი აქვთ. სცენაზე მათი გამოტანა ცუდლუბაზობას ჰქმნის მხოლოდ. პიესა გათავდა აპოთეოზით და „სამეფო“ ბოლოთი,—და საზოგადოება შეხვდა ამ სცენას, როგორც ჩვეულ „ცოცხალ სურათს“.

პიესა გამოდგა პირდაპირ უმწეო. თქმა „უსტიაო“—ოდნავ ვერ ასახავს სინამდვილეს. ეს არ არის მარტო ჩემი შთაბეჭდილება. იყვნენ პოეტები, მწერლები, მხატვრები, არტისტები, ხელოვნების მოყვარულნი და ყველანი ერთხმად სდებდნენ წუნს პიესას. არ მინახავს ერთი მოსარჩლეც კი.

მით უმეტეს საკვირველია, თუ რად მოჰკიდა ხელი ამ პიესის რეჟისორობა ალექსანდრე წუწუნავამ. წუწუნავას ყველა იცნობს: აქვს შნო, აქვს ტალანტი, აქვს გზნება სცენის ნერვების. მას უფრო ეხერხება რეალისტური პიესის დადგმა ვიდრე ფანტასტიურის. ბევრი უნარობის ეტყობა, მაგრამ იმთავითვე განწირულს როგორ უშველიდა?!

ასრულებაზე ლაპარაკი ზედმეტია: ანტრაქტები საშინლად გძელი იყო, პიესა სრული მარცხით გათავდა.

გრიგოლ რობაქიძე.

ახალი ამბები

— **საარქეოლოგიო საზოგადოებაში.** ხვალ, ორშაბათს 12 დეკემბერს, საღამოს 7 საათზე, საქართველოს მუზეუმის შენობაში (ლორის-მელიქოვის ქუჩა 10) მოხდება საარქეოლოგიო საზოგადოების წევრთა მორიგი საჯარო კრება; მოხსენება გიორგი ჩუბინაშვილისა: „სტრიგოვსკის თეორია კავკასიის ხუროთმოძღვრების წარმოშობისა და განვითარების შესახებ და ამ ხუროთმოძღვრების მნიშვნელობა ხელოვნების საზოგადო ისტორიისათვის“.

— **კოწია გამსახურდია** გვთხოვს გამოვაცხადოთ, რომ მოხსენებს: ი. გრიშაშვილი და გალაქტიონ ტაბიძე, მისგან დამოუკიდებელ მიზეზების გამო გადაიდება ახლო მომავლისათვის.

— ახლო მომავალში ამერიკული კომიტეტი ახლო აღმოსავლეთის დახმარებისა გახსნის ახალ სასადილოს, რომელიც 500 კაცისათვის არის ნაანგარიშევი. სასადილო გაიხსნება ნაძალადევის რაიონში. გამგეთ დანიშნულია ამხ. წულუკიძე.

— უმაღლეს სამეურნეო საბჭოს თავ. ბაქოს განყოფილების დადგენილებით სოხუმში მივლენილია კომისია თამბაქოს შესასყიდლად და გადმოსატანად საქართველოსათვის. კომისიის ხარჯებისათვის გადადებულია 75 მილ. მანეთი.

— ტფილისში ეს სამი დღეა რაც ჩამოვიდნენ ბოლგარელი კომუნისტები ამხ. აბრამ იაკოვი, ბორის ზახაროვი, კირილე ვემიშევი, რომლებმაც ჩამოიტანეს ბოლგარიის კომუნისტური პარტიის სახელით 30 ვაგონი პური, ტანისამოსი და მედიკამენტები რუსეთის დამშეულთა დასახმარებლად. ყველა ჩამოტანილი საქონლის ტვირთები ბოლგარელ ამხანაგების მიერ მიღებული იქმნა ამხ. რაბინოვიჩის მიერ და სამარშრუტო მატარებლით გადაგზავნილია რუსეთში.

— საქართველოს რევკომის ბრძანებით ამხ. ჯავარ ხუტულაშვილი დამტკიცებულია სახალხო ჯანმრთელობის კომისარიატის კოლეგიის წევრად.

— თანახმად საქ. რევკომის ბრძანებისა ამხ. კვირკველია განთავისუფლებულია სახელ. საფოსტო კომისრის თანამდებობიდან და ამ ადგილზე იმავე ბრძანებით დაინიშნა ამხ. ალექსი კამარაული.

რუსეთი

მოსკოვი. დეკემბრის 9-ს კამენევის მოხსენების შემდეგ კორელის მდგომარეობის შესახებ და კორელის კომუნის წარმომადგენლების გამოსვლის შემდეგ, რომლებმაც მიესალმეს პეტროგრადის პროლეტარიატს და ლენინს, რომ კორელში მომხდარი ამბები, არის შედეგი თეთრგვარდიელების მოქმედებისა, პეტროგრადის საბჭომ შემდეგი რეზოლუცია გამოიტანა: პეტროგრადის საბჭოს ფ[illegible] სხდომა, გაეცნო რა კორელში მომხდარ ამბებს აცხადებს, რომ თეთრგვარდიელების თავდასხმას კორელის შრომის რესპუბლიკაზე საბჭო უცქერის ისე როგორც ახალ დასაწყის საბჭო რესპუბლიკის წინააღმდეგ გალაშქრებისას, პეტროგრადის საბჭო სრულიად გაცნობილია, თუ რა როლს თამაშობს თეთრი ფინლიანდია ახალი ომის მომზადების საქმეში. პეტროგრადის საბჭო აცხადებს, რომ უმთავრესი პასუხისმგება კორელის შრომის რესპუბლიკის თავდასხმაში აწევს ფინეთის ბურჟუაზიას და მთავრობას. პეტროგრადის საბჭო დარწმუნებულია, რომ, ფინეთის მუშები და გლეხები არ ისურვებენ ომს საბჭოთა რუსეთთან და არც მისცემენ თავიან ბურჟუაზის ნებას საქმის ომამდე მიყვანისას.

უცხოეთი

მოსკოვი დეკ. 8 დამოკიდებულება საბერძნეთის პარტიებისა და მთავრობის შორის გამწვავებულია. მოსალოდნელია კაბინეტის და დაშლა ხელისუფლების გადასვლა სამხედრო წრეების ხელში. საბერძნეთში ს[illegible] მდგომარეობა შეიქმნა.

მოსკოვი 8 [illegible] მრავალ დაწესებულებაში მოელიან დიდს პროტესტს გამოჩენილ მოხელეთა პასუხის გებაში მიცემის გამო.

ნაუენი 7 დეკ. მოსალოდნელია ირლანდიის საკითხის გადაჭრა და ლოიდ ჯორჯის მომავალ შაბათს ვაშინგტონში გამგზავრება.

ნაუენი 7 დეკ. ბრიანი მოითხოვს პასუხის გებაში იქმნას მიცემული „ეკო დე პარის“ კორესპონდენტი იმ ცრუ ცნობების მიწოდებისათვის რომელმაც ინციდენტი გამოიწვია.

ნაუენი 7 დეკ. მექსიკის მისიამ ვაშინგტონში მიიღო პრეზიდენტ ობრეგონის ცნობა რომელშიაც ნათქვამია რომ ეროვნული განიარაღება საჭიროა პრეზიდენტი მექსიკისა უკმაყოფილებას გამოსთქვამს რომ ერის დიდი ნაწილი არ არის მიწვეული კონფერენციაზე.

ბუქარესტი. 7 დეკემბერი. ქარბუქისა გამო რუმინიის მრავალს ადგილს ტელეგრაფი და ტელეფონის ცნობები შეწყვეტილია და აგრეთვე რკინის გზით მიმოსვლაც.

ბუქარესტი. 7 დეკემბერი. რუმინიის პარლამენტში სენატში დაიწყო თათბირი მეფის მიმართვის გამო. მთელი ოპოზიცია იქ არის თავმოყრილი.

ნიუორკი 8 დეკემ. „ნიუორკ-ტრიბუნის“ ცნობით და იაპონიამ და ინგლისმა გადასწყვიტეს, დაბეჯითებით მოითხოვონ, რომ ზღვის საკითხში შეთანხმებას ამერიკას, ინგლისის და იაპონიის შორის რატიფიკაცია გაუკეთოს ჩრდილო ამერიკის სენატმა და დაუყოვნებლივ მიიღოს მან იურიდიული ხელშეკრულების ფორმა დასახელებულ ქვეყნებთა შორის. ინგლისში და იაპონიაში ხედავენ ამაში გარანტიას, რომ ამერიკა რამდენიმე ხნის განმავლობაში არ შეიცვლის თავის პოზიციას. ეს მოთხოვნილება არ იწვევს წინააღმდეგობის ამერიკის მხრით.

— ვაშინგტონის კონფერენციაზე უკანასკნელ ორი დღის განმავლობაში არჩევენ საკითხს ჩინეთ იაპონიის საურთიერთო დამოკიდებულებისას. იაპონიის [illegible]

სტეფან გეორგე

(გაგრძელება *)

როგორც ჰაინესეური ჟურნალიზმი, რომელიც უფორმო, უსუჟეტო და უსტილო მეტყველებას გულისხმობს, ისე ნატურალიზმიც ენაში ჰხედავდა მუდამ საშუალებას და არა თვით მიზანს.

ამ ნატურალისტური ენის დარღვევის წინააღმდეგ ილაშქრებს ნეორომანტიზმი გერმანულ ლიტერატურაში, რომლის მამამთავრად ფრიდრიხ ნიცშე და სტეფან გეორგე უნდა ჩაითვალოს. ამავე გაკვრით მინდა შევეხო იმ გაუგებრობას, რომელიც შექმნეს ფილოსოფიის სახელმძღვანელოების შემდგენელმა ფილოსოფიის ისტორიკოსებმა. ნიცშეს სთვლიან ფილოსოფოსად, ნამდვილად იგი პოეტი და ესთეტიკოსი იყო. თუმცა მას სულ რამოდენიმე ლექსი დარჩა, მაგრამ მთელი მისი ნაწერები სხვა არაფერია, თუ არა ნათქვამები ახალი ენისა და სტილისა. იდეურად იგი აზროვნებს, როგორც სტეფან გეორგეს ჯგუფის, ისე მასზე უახლოეს მწერლობას გერმანიის ახალ ლიტერატურაში.

ამგვარად ნიცშეს გამოსვლა მოასწავებს შემობრუნებას ინდივიდუალისტურ კულტურისაკენ, [illegible] მოხსენებაში მისი ზედგავლენით მოხდა მართლაც გადაფასება ყველა ღირებულებათა.

მასების სახსნურიდან—პიროვნულ-ინდივიდუალისტურ სულიერ კულტურისაკენ, დემოკრატიულ-ნატურალისტურ თეორიებიდან პერსონალისტურ ხელოვნებისაკენ.

როდესაც გერმანული ნატურალიზმი თავის ღმერთების მწუხრს აღწევს ოთხმოცდაათიან წლებში, ამ დროს ერთი მეორეს უპირდაპირდება ევროპაში სოციალიზმი და ინდივიდუალიზმი.

ფრანგულ ნატურალიზმს, რომლის თვალსაჩინო გამომხატველი იყო ფლობერის მადამ ბოვარი, ესთეტიური ელფერისა იყო, სკანდინავიური ნატურალიზმი—იბსენის მიჩვენებანი—ეთიკურის, გერმანულ ნატურალიზმში, მაგალითად გერჰარტ ჰაუპტმანის „ფეიქრებში“ საოცრად გადაიკვანძა ორი მომენტი: ესთეტიური და ეთიური ელემენტი.

ამ ხანებში ხდება სწორედ სტეფან გეორგეს ვარსკვლავის გამოჩენა.

მისი სადღესასწაულო პათეტიზმი და რომანტიული ნიუანსები აშკარად ირჩევა იმ ლიტერატურულ [illegible], რომლის [illegible] წარმომადგენელიც იყო გერჰარტ ჰაუპტმანი.

ის საზოგადოება, რომელიც მოუხეშავ და გაუთლელ შლეზიელ ფეიქართა ბედით იყო აღტყინებული, ერთბაშად ყურადღებას აქცევს ახალ სტილისტსა და ესთეტს—სტეფან გეორგეს. იგი მართლაც დამაარსებელია გერმანული ესთეტიციზმისა, რომლის დამსრულებლად გეორგეს მარჯვენა ხელი, ჰუგო ფონ ჰოფმანსტალი უნდა ჩაითვალოს.

რაკი აქ ის ლიტერატურული წრისა და ცხოვრების მანერა და ქცევა ვახსენეთ, რომელსაც ესთეტობა ეწოდება, არ შემიძლია გაკვრით არ ვახსენო, რომ ესთეტობას დღეს ფრიად [illegible] რეკომენდაცია დაჰყვება. მე გთხოვთ სტეფან გეორგესეული ესთეტობა გაარჩიოთ იმგვარი ესთეტობისაგან, რომელიც თავის უცილო ატრიბუტად საფოლაქეში ყვავილს გულისხმობს და ზედმეტ [illegible] და ფერს, პოზასა და მიამიტობას, როგორც ცხოვრებაში, ისე წერასა და შემოქმედებაში. ესთეტობა დღეს უკვე [illegible] გადაიქცა, როგორც ევროპაში, ისე ჩვენში. ხშირად ამგვარი ესთეტობით ფონს გადის უნიჭობა და უზნეობა, სულ სხვა ბუნების გახლავთ სტეფან გეორგეს ესთეტობა.

სტეფან გეორგესა და მის წრეს ჩინური კედელი ჰყოფს საზოგადოებიდან და პოპულარობიდან, დღესაც მრავალი პოეტი ვრცელდება იმ საოცარ განმარტოებულ მწერალთა ცხოვრების შესახებ, რომელნიც დღესაც მიუნხენში ერთგვარ მარტვილობაში და მარტოობაში განაგრძობენ შემოქმედებას.

სტეფან გეორგეს შემოქმედებაც საუკეთესო თავდებია იმისა, რომ ესთეტობა და განმარტოება დღევანდელ უსულო საზოგადოებიდან ცარიელ პოზას და იაფ-ფასიანი ეფექტების მოყვარეობას როდი ნიშნავს, არამედ შემოქმედებისათვის ცხოვრებასა და ტანჯვას, რადგანაც ყოველი დიდი იდეა მოითხოვს ერთგვარ მარტო ყოფნას და განდეგილობას.

უკანასკნელი ხუთი წელი თანამედროვე ევროპის ცხოვრებაში დიდი მანძილების გავლას გულისხმობს. მეოცე საუკუნის პირველ მეოთხედის მიწურულში ადამიანური საზოგადოება სწრაფის ნაბიჯით მიექანება გახრწნისა და რღვევისაკენ. ჩვენ დავინახეთ, რომ როკოკოს წარმომადგენელს გოეთეს კიდევ შეეძლო ხარკი ეძლია თავის დროისთვის, იგი როგორც პოეტი და მწერალი ამ საზოგადოების ყოფას და მისი ეთიური შინაარსის გამომხატველი ყოფილიყო.

ხოლო ჩვენი დროის სოციალურ შეგნების ენორმულ ზრდასთან (რა თქმა უნდა მუშათა წრეებში) ხდება ასევე უზომო ზრდა წმიდა ზოოლოგიური ინდივიდუალიზმისა.

ტექნიკის განვითარებას თან მოსდევს წრეს გადასული მექანიზაცია ცხოვრებისა და სულისა, იწყება არა ნიცშეური ღირებულებათა გადაფასება, ხელმეორედ ფას-დადება, არამედ ყოველივე ღირებულების (გარდა მატერიალურისა რა თქმა უნდა) სრული გაბიაბრუება. ამგვარად იწყება ჩვენი საუკუნის საშინელი რელატივიზმი. ამერიკობასაც ეპარება იაფ-ფასიანი, [illegible]ლამიანი პათოსი, სენსაცია და პოპულარობის ტრფიალი, იზრდება ის ავიწყე, რომელსაც ესთეტობა ეწოდება. ასეთი დროის წარმომადგენელ მწერლისათვის თავისთავად ცხადია სტეფან გეორგესებური განდგომილობა, ერთგვარი ბერად აღკვეცა ეს მიუცილებელი საშუალება, რომ ის მართლაც დროის მახური არ გახდეს და მისი ქმნილება მხოლოდ სამკვე ასეთ სტილ შერეულ დროისა. [illegible] საერთო ფონი, რომელზედაც ჩვენ მკაფიოდ უნდა გავარჩიოთ სტეფან გეორგეს გიგანტიური ფიგურა.

მისი შემოქმედების უკანასკნელი ეტაპებიც სავსებით გამოხატავს იმ ტრაგიზმს, რომელიც შეიძლება განიცადოს ნამდვილ, ჰარმონიულად დასრულებულ პიროვნების მატარებელმა მწერალმა. განვლილმა ომმა ერთის წამით თვალი მოხილა ევროპიულ ადამიანობას იმ უფსკრულზე, რომლისაკენაც მიექანებოდა უნიო, უღმერთო, უიდეალო მასსა ადამიანებისა, 6 იმელთაც ჰფარავდა ფილისტერული სიტყვა „საზოგადოება“.

და სწორედ ამ ომის შემდეგ ორი შერჩა ევროპიელ ადამიანს: ერთი უფსკრული სიცარიელისა, მეორე კივილი სასოწარკვეთილებისა. თითქოს მოსულიყო სტეფან გეორგესებური ანტიქრისტე, რომელიც წარღვნით ემუქრება იმ საშინელ ვაკხანალიას ადამიანურ საზოგადოებისას, რომელსაც 41-ა გრადუსიან კაპიტალიზმს უწოდებენ. ეს კივილი ერთის თვალის დახამხამებაზე გამოჩნდა ხელოვნების ყველა დარგში ექსპერსიონიზმის ნიღბით.

„ძირს, ძველი მიზნები“, ძირს ძველი საშუალებანი“. გაისმა როგორც ლექსითი, ისე ფერადის და ტონის ხელოვნებაში. აქ იწყება ნამდვილი აღრევა ფერადებისა, ბგერათა, მარცვალთა, ტონებისა და ჰანგებისა.

მე შემთხვევა მქონდა მენახა უკანასკნელი წლის დიდი გამოფენა გერმანულ ხატვერებისა ბერლინში, სადაც 2 ათასი მხატვარს წარუდგენია საკონკურსო სურათები და აქ ყოველ ნორმალურ ადამიანს თავში გაიელვებდა „ფერადების ალრევა“.

ეს კივილია სასოწარკვეთისა, უკეთესი მიზნების, თემების ძებნისა, კივილი უფსკრულთან მიახლოებისა, კივილი შემოდგომებულისა, განთიადის მერუქის მოახლოებაზე.

უტოპიზმით შეპყრობილი დღევანდელი ადამიანობის სოციალ პოლიტიკური ვნება სურვილი, ასეთივე უტოპიზმი ახასიათებს თანამედროვე ხელოვნებასაც.

ექსპრესიონისტური მხატვრობა მოწყურებულია მოსძებნოს საშუალება, მოძრაობის გამოსახატავი, მიუხედავად იმისა, რომ დინამიური პოტენცია აკლია მხატვრობას.

ლექსის ტექნიკა ნაწილობრივად უარყოფს პოეზიას, როგორც მცნებათა კატეგორიების გამომხატველ ორგანოს. ესეც ერთგვარი უტოპიებია თანამედროვე სულისა, ინდენად, რამდენადაც პოეზია ისევე ვერ უარყოფს ამ ელემენტს, როგორც მუსიკალურ ისე ფერადებითი ელემენტს. რამდენადაც ყოველი ახალი ლიტერატურული მოძრაობა უთუოდ ახალს შეიტანს ხელოვნებაში, იმდენად ექსპრესიონიზმი არ შეიძლება არ ვიცნოთ თანამედროვეობის სასოწარკვეთილ და ისტერიულ ყვირილად.

იგი სრულიად სამართლიანად ამსხვრევს გადაჰყურებს ნატურალიზმსა და ძველ ჟანრის ესთეტობას, როგორც მოძველებულ ფორმას მსოფლიოს შეგნების და შეთვისებისას.

ჩვენ ექსპრესიონიზმს იმიტომ შევეხეთ გაკვრით, რომ ყოველი მწერალი, რაც უნდა ძლიერიც იყოს იგი როგორც ინდივიდუალობა, მის ნაწერებში ძალა-უნებურად შეიპარება ელემენტები ახალი სულობისა, ახალი ლიტერატურული ქროლვისა. მაგრამ ძლიერი მწერალი იმით განირჩევა ეპიგონებისაგან, რომ მა არქიმედისებური საყრდენობი პუნქტი მუდამ თავის დროის გარეშე ეძებება, იგი დროის გარეშე დგას მაშინაც, როცა იგი უაღრესად თანამედროვეა.

სტეფან გეორგე დღეს უმაღლესი მწვერვალია იმ სულიერ მწვერვალთა შორის, რომელსაც ნიცშემ გადაავლო უკანასკნელად თვალი.

მისი მსოფლმხედველობა დროის გარეშეა, მისი მდგომარეობა საზოგადოებრივ ცხოვრების ფარგლში ვერ თავსდება. როგორც [illegible] მას კავშირი როდი აქვს გაწყვეტილი იმ ჰარმონიულად დასრულებულ ადამიანის მოდგმასთან, რომელიც თვალსაჩინო წარმომადგენლად ჩვენ კიდევაც ვახსენეთ წინა მოხსენებებში გოეთე, ნაპოლეონი და ნიცშე.

*) იხ. „ტრიბუნა“ № 94.

ჩინეთის დელეგაცია დაწვრილებით განიხილავს შანდუნის საკითხს.

ბოსტონი 8 დეკ. უკანასკნელ ლონდონის ცნობებიდან ლოიდ-ჯორჯმა ვაშინგტონის კონფერენციაზე წასვლა შეუძლებლათ აღიარა.

ნაუენი 8 დეკ. სენატში ბრიანი გამოვიდა სიტყვით, რომელიც მიძღვნილი იყო გერმანიისადმი და განაცხადა, რომ გერმანიას სურვილი აქვს იმუშაოს დანგრეული ქვეყნის აღსადგენათ. გერმანიის გასამართლებლად ბრიანმა სთქვა, რომ ის გადაუდებლად შეუდგა ფულის დავალებათა შესრულებას გერმანიის ბრალი არ არის, რომ საფრანგეთმა მიიღო მცირე თანხა გერმანიის პირველი ფულის შემოტანის სახით—მილიარდი მარკა. ვერავინ ვერ უსაყვედურებს საფრანგეთს, რომ ის სცნობს შესცვალოს ვერსალის ხელშეკრულობის მუხლები ფინანსიური დამოკიდებულებისა ვ ნაიდან საფრანგეთი აიძულებს მხოლოდ გერმანიას თავის ფინანსიური სისტემის რეორგანიზაციას ევროპის ვალების თავის დროზე გადასახდელად—ამ სიტყვის შემდეგ სენატმა კენჭი უყარა ბრიანის ნდობას, მიიღო 119 ხმა წინააღმდეგ 12 ხმისა.

ნაუენი 8 დეკემ. მახლობელ დღეებში პარიზში მოელიან იტალიის, საფრანგეთის და ინგლისის პრემიერთა თათბირს. განხილული იქნება საკითხი გერმანიის მორატორიუმზე. საფრანგეთისა და ბელგიის პრესა წინააღმდეგია, რომ გადადებული იქმნას გერმანიის ვალების გადახდა.

ნაუენი. 8 დეკემ. საფრანგეთის პრესა ამტკიცებს, რომ წინააღმდეგ ანტიანტანტის პრესის მიერ გავრცელებული ხმებისა ინგლისსა და საფრანგეთის შორის მაინც მეგობრული კავშირი სუფევს.

ბერლინი. 8 დეკ. გერმანიის პრესა დაწვრილებითი კომენტარიას უკეთებს რომბერგ ლერნის უკანასკნელ განცხადებას. გერმანიის გაზეთები ამ განცხადებაში ხედავენ, რომ ინგლისმა და საფრანგეთმა გადასწყვიტეს ერთად თანამშრომლობა გერმანიაში იმ პირობით, რომ დამყარებული იქმნას ფინანსიური კონტროლი გერმანიაზე.

ნაუენი 8 დეკემ. საფრანგეთის აღმშენებლობის მინისტრის ლუშერის განცხადებით დანგრეულ ოლქების მცხოვრებთა 80 პროც. წინააღმდეგია, რომ ამ ოლქების აღსადგენათ გამოყენებული იქმნას გერმანიის მუშათა ძალა. გადაწყვეტილია მოწვეულ იქმნას იტალიის მუშები, რომელსაც უნდა მისცენ 1-ნახ. მილიონი ფრანკი.

ჟურნალ-გაზეთებიდან

ჰელსინგფორსის ბოლშევიკების ორგანო „პუთ“ იტყობინება, რომ პეტროგრადში მომხდარ მუშათა საბჭოს არჩევნებში აღმოჩნდა არჩეული „უპარტიოები“. იორდანსკის გაზეთს სურს ჩასთვალოს ეს ბოლშევიკების „ბრწყინვალე გამარჯვებათ“. მაგრამ ეს ასე არ არის, რადგან უპარტიოთა პროცენტი საბჭოში იყო მცირე. უფრო მეტად აძლევს გაზეთს ის, რომ არჩეულ „უპარტიოთა“ შორის არიან არჩეულნი წარმომადგენლები „კვალიფიკაციონური ინტელიგენციისა—პროფესორები“ ამათგან ტელეგრაფულ ცნობებით ჩვენ ვეცნობით ს. ა. ადრიანოვის, ნ. ა. გრედესკულს და სხვათა სახელებს“.

გაზეთი ახასიათებს მუშათა საბჭოში არჩეულ კვალიფიკაციონურ ინტელიგენციის წარმომადგენლებს. ადრიანოვის ტიპისას და ამბობს. „განათლებული, პოლიტიკურად მომწიფებული ნაწილი რუსეთის ინტელიგენციისა ჩაწვდა რუსეთის რევოლიუციის პროცესს, დადგა ორივე ფეხებით მარცხენა ნაპირზედ და გადასცა წყევლა-კრულვას საძაგელ ემიგრაციული თეორია: რაც უარესი, მით უკეთესი! ცარიზმისა და თავადაზნაურობის მომხრეებისა. სახელები ახალ საბჭოს წევრებისა, მათი პროფესორულ წოდებით, გვიჩვენებენ, რომ ერთად ერთი რევოლიუციონურ-სახელმწიფოებრივ ძალასთან რუსეთისა—კომუნისტებთან ერთად, წავიდნენ ახალ სახელმწიფოებრივობის იდეოლოგები, მეცნიერების წარმომადგენლები.

ადრიანოვისა და გრედესკულის „პროფესორული სიმძიმე“ შეიძლება მისალმება „წითელ მეცნიერებაში“. ლაპარაკი ადრიანოვის შესახებ, როგორც „მეცნიერ მოღვაწეზე“, რამოდენიმეთ სასაცილოა. ერთად ერთი დასკვნა, რომელიც შეიძლება გამოყვანილ იქნას საბჭოში მისი არჩევის ფაქტიდან, გამოიხატება იმაში, რომ თავის მოღვაწეობით ამ ხალხმა დაიმსახურა მნიშვნელობა კომუნისტების რიგში სახელი მცირე!“ („Послѣдная Новость“).

რა თქმა უნდა, ბურჟუაზიულ ბანკს არ მოსწონს, რომ რუსეთის მსხვილი ინტელიგენცია ემხრობა საბჭოთა სისტემას.

გარდინგის პროგრამა.

სააგენტო „ჰავასი“-ს ცნობით, გარდინგის პროგრამა გამოიხატება შემდეგში: 1) აუცილებელია უფრო მჭიდრო საერთაშორისო თანამშრომლობა შეერთებული შტატები, არ შლის რა ერთა ლიგაში, მაინც მზადაა მიიღოს მონაწილეობა ევროპიულ პრობლემის მოწესრიგებაში. 2) მოითხოვს რა ჩინეთის სრულ დამოუკიდებლობას, შეერთებული შტატები ამავე დროს მზადაა იაპონიის კანონიერ მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლად, რომლის (იაპონიის) ეკონომიური ინტერესები მოითხოვენ მის კუნძულების საზღვრების გადალახვას. 3) შეიარაღების საკითხის გადაწყვეტაში აუცილებელია მიღებულ იქმნას მხედველობაში განსაკუთრებული მდგომარეობა ინგლისისა, როგორც კუნძულთა მპყრობელის 4) აუცილებლად გათვალისწინებული უნდა იქნას საფრანგეთის მდგომარეობა იმ მხრივ, რომ გარანტულ იქმნას საფრანგეთის საგარეო საშიშროება აუცილებელ შემთხვევაში ამერიკა იზიდავს გაუწიოს წინააღმდეგობა გერმანიას. 5) არ უნდა გამხნევებულ იქნას იმედი უკიდურეს პაციფისტებისა, რომლებიც იმედოვნებენ განიარაღების სრულ შესაძლებლობას და 6) თუ კონფერენცია ვერ მიაღწევს განსახილველ საკითხების წარმატებით გადაწყვეტას, მას მაინც ექნება დიდი მნიშვნელობა იმ მხრივ, რომ განმარტავს საერთაშორისო მშვიდობის დამყარების ხელშემშლელ მიზეზებს და იმასაც, ვინ იქნება პასუხისმგებელი მსოფლიო სოლიდარობის განმტკიცების შეუძლებლობაში.

პარტიული ცხოვრება

ქ. სამტრედია.

1 დეკემბერს, ამხ. სერ. ამაღლობელმა წაიკითხა მოხსენება, რომელშიაც დაახასიათა მომენტი და ჩვენი პოლიტიკა. ფართოდ შეეხო მე-6 კონფერენციისა და უკანასკნელი ყრილობის ნამუშევარს და აღნიშნა ის შეურიგებლობა, რომელიც მიზეზი გახდა პარტიის ორად გაყოფის და ცენტრისტული მიმართულების დამარცხების.

ქ. სამტრედიის ორგანიზაცია ცენტრისტული ორგანიზაცია იყო და სანამ არსებობდა რაიმე შანსები პარტიის გამრთელებისა, ცდილობდა ცენტრის შექმნას, მაგრამ რადგან ეს შეუძლებელი გახდა ორგანიზაცია მთელი თავისი შემადგენლობით მემარცხენეთა მხარეზედ გადავიდა და არჩეულ იქმნა ხელ-ახალი კომიტეტი, როგორც უფროსების ისე ახალგაზრდობის. ახალგაზრდათა კომიტეტს ახალ. დრ. კავეირისაგან დაევალა პოლიტიკური წრის დაარსება, რომელსაც შესაფერ ხელმძღვანელობას გაუწევენ ცენტრიდან.

შეცდომის გასწორება.

ქ. გამსახურდიას ფელეტონში შემდეგი შეცდომები გაპარულა:

პირველ სვეტში „ღმერთსაც“ უნდა იყოს: ღმერთისა. სვეტის ბოლოს ზედმეტია: ეს უკანასკნელი საკითხია. მესამე სვეტში: უნდა იყოს: Geistige Kunst იქვე: par excellence.

მეოთხე სვეტში: მსხნელ მაცხოვარი უნდა იყოს: მხსნელ მაცხოვარია.

იქვე „ტრატიკულად“ უნდა იყოს: ტრაღიკულად. იქვე: მეგობრულად, უნდა იყოს მეომრულად.

იქვე ზედმეტია „მეგრათა“.

იქვე—ვათმარელ უნდა იყოს: ვაიმარელ. მე-5 სვეტზე—ირგანოდ უნდა იყოს: ორგანოს.

იქვე „ნატურალიზმი ქორგინები“ უნდა იყოს: ნატურალიზმის ეპიგონები.

იქვე მესამე აბზაცში: მხოლოდ ჯამია უნდა იყოს: ჯამი იყო.

სვეტის ბოლოში: ქოლდერლინი უნდა იყოს: ჰოლდერლინი.

მე-6 სვეტში პირველ აბზაცის ბოლოს: მოქცევაზე უნდა იყოს: მიქცევაზე.

მესამე აბზაცში „ხარჯის ძლევა“ უნდა იყოს: ხარკის ძლევა.

გეორგეს ლექსის ციტატა უნდა იყოს ამგვარად.

Jn jeder Ewe
ist nur ein gott und einer nur
sein Künder. იქვე „ენას ჰქმნის“ უნდა ენას ჰქმნის. იქვე „თეორგეს“ უნდა: გეორგეს.

მეშვიდე აბზაცში „მდეროდა“ უნდა: მღეროდა, და სხვა.

—

ოც მარცლოვანი ლექსი „გვირგვინოსნებს“ კატო მიქელაძისა შეცდომით ათ მარცლოვნათ იქმნა აწყობილი გუშინდელ გაზ. „ტრიბუნის“ 94 №-ში.

დადგენილება № 113

საქართველოს სოც. საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტისა.

წისქვილის შემოსავლის დაბეგვის დადგენილების დამატების შესახებ.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ წისქვილის შემოსავლის დაბეგვის შესახებ 1921 წლ. აგვისტოს 5-ს თარიღით და 53 №-ით გამოცემული დადგენილების პირველ მუხლს დაემატოს შენიშვნა—2 შემდეგი შინაარსისა.

მინდის პროცენტს—ქერისა, სიმინდისა და სხვა პროდუქტების დაფქვისათვის,—გარდა ხორბლისა, აგრეთვე მინდის პროცენტს ყოველგვარი პროდუქტის დაფქვისათვის, სხვათა შორის ხორბლისაც, ისეთ წისქვილში, რომელიც მექანიკური მამოძრავებლით (მოტორით, ელექტრონით და სხვ. რამ ამგვ.) და აგრეთვე თხიადი სათბობით (მაზუთით) ჰმუშაობს, განსაზღვრავს მაზრის სასურსათო კომიტეტი, მაზრის რევოლიუციონური კომიტეტის წარმომადგენლის მონაწილეობით; ამასთანავე ეს პროცენტი არ უნდა აღემატებოდეს

ჩვენ თუ გვინდა გავიცნოთ მწერალი, როგორც ჰარმონიულად დასრულებული, მთლიანი ფენომენი, ჩვენ ერთგვარი ანალიტური გზით უნდა მივუდგეთ მის განსახსრებას.

მის ადამიანურ ცხოვრებაზე ჩვენ არსებითად არას ვიტყვით, მით უმეტეს იგი არსებითად განსხვავდება სხვა თანამედროვე მწერლებისაგან, რომელნიც ყოველ ახალ ჟურნალსა და კალენდარში არჩიან თავიანთ ბიოგრაფიასა და სურათს. რადგანაც მისთვის მწერლობა იდუმალი მღვდელმსახურებაა და არა პროფესია. საუკეთესო გერმანული ანტოლოგიებსა და კრებულებში თქვენ ვერ იპოვნით ვერც მის ლექსებს, ვერც მის სურათსა და ბიოგრაფიას, მაგ. როცა [illegible] ლაპციგერში მ. ფილენშოფის [illegible]ამ სთხოვა მას ნაწყ[illegible] [illegible]ფიული ცნობები გერ[illegible] [illegible]როვე პოეტების ანტო[illegible] [illegible]მან უარი განუცხადა [illegible], და დასძინა: მე [illegible]ვე მწერალიო.

[illegible] ჩვენ ყოველ [illegible] ადამიანურ ცხოვრე[illegible] [illegible]ცით, ასე დანტე[illegible] [illegible] პირზე.

[illegible]ზე დღევანდელ [illegible] ვერსია დადის ლიტერატურულ ჭორებისა, ხოლო ნამდვილად საზოგადოებას ფრიად უმნიშვნელო ცნობები მოეპოვება მის ცხოვრებაზე.

გერმანულ რაინის ერთ პატარა, კათოლიკურ ქალაქში დაბადებული და აღზრდილი.

არც ერთი ეკლესია ქვეყანაზე ისეთ ზადუვალ შთაბეჭდილებასა და კვალს არა ტოვებს ადამიანზე, როგორც კათოლიკური, რომელიც არსებითად იგია ეკლესია—ნამდვილი.

მისი ქმნისა და ზრდის პროცესში სამმა ელემენტმა ითამაშა უდიდესი როლი. ეს იყო: რაინი, ანტიკა და კათოლიზმი, რაინი, როგორც ზღაპარი და ლანდშაფტი; ანტიკა, როგორც მსოფლმხედველობა და ესთეტიკა; კატოლიციზმი, როგორც რელიგია და ღმერთსზიარება.

რაინის თვალწარმტაც ბუნებამ გაჰზარდა იგი. როგორც თვითონ ამბობს: „მეგობარი ველწადკოტისა“. როგორც პატარა ქალაქის შვილი, სადაც ერთგვარი სინტეზია, როგორც სოფლის, ისე ქალაქის ცხოვრებისა; გეორგე მუდამ გაურბოდა დიდ ინდუსტრიალურ ცენტრებს. ამიტომაც მან ბერლინი როდი აირჩია თავის ლიტერატურულ რეზიდენციად, არამედ მყუდრო, ხელოვნების და კათოლიკური პიეტობის ქალაქი მიუნჰენი.

რაინიდან წამოჰყვა მას რაინის მომხიბლველი მითები კობოლდებზე და ფერიებზე, სახალხო მითები და ზღაპრები, ხოლო პატრიარქალური კათოლიკური მორწმუნე ოჯახიდან, სადაც გულმოდგინედ სრულდებოდა ყოველგვარი კათოლიკური რიტუალები და დღესასწაულები, ერთგვარი სადღესასწაულო პათოსი, რომელმაც საფუძველი ჩაუყარა მის პათეტიზმს, ეს საუკეთესო დასრულებაა იმ ახალი პათოსისა, გერმანულ ლიტერატურაში, ნიცშემ რომ შემოიღო პირველად.

ანტიკა სტეფან გეორგეს შემოქმედებაში არ შეიძლება არ გამოხატულიყო, რადგანაც თანამედროვეთა შორის ვილამოვიცი თუ იქნება უფრო კარგი მცოდნე ანტიკური ხელოვნებისა, ისიც როგორც ფილოლოგი და სპეციალისტი, იგი ამ მხრით ისეთ პოზიციას იჭერს ანტიკურ-ბერძნულ-რომაულ სამყაროს შეგნებაში, როგორც თავის დროს გოეთეს და ვინკელმანს ეჭირათ. მაგრამ აქ საქმე მარტო შეცნობაში არ არის, სტეფან გეორგეს ორი ფორმულა აქვს ანტიკური სამყაროს შესაგრძნობლად: განღმერთება სხეულისა და განსხეულება ღმერთისა.

Vergttoung des Leibes u. Verleibuug des Gottes. ამ ოპტიკას ქვეშ სჭვრეტს იგი როგორც ანტიურ ტრაგედიას, ისე პინდარის ჰიმნებს, პლატონიურ იდეების მოძღვრებას, ისე რომაულ კეისართა კულტს.

განღმრთება სხეულობისა და განსხეულება ღვთაებისა! ჩვენ აქ სხეულობა არ უნდა გვეგონოთ როგორც ტანი—corpus არამედ ეს სიტყვა მ[illegible] უნდა იქნეს აღებული, სხეულება ვითარცა არსება, ანტიკურად გაგებულ სხეულობის განღმერთების სვიმბოლო იყო ეროსი (არა როგორც ვნებათა ღმერთი არამედ ვითარცა ღმერთი სულობისა.) ეს სხეულის განღმერთება სტეფან გეორგესი ჩვენ არამც და არამც არ უნდა გვეგონოთ, როგორც თანამედროვე ესთეტების ჰელენიზმი. ასეთივე გაუგებრობა დაიბადა ნიცშეს და გოეთეს გარშემოც. ჩვენ არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ კათოლიკური ღვთისმოსაობა უფრო თვალსაჩინო ელემენტია გეორგეს შემოქმედებაში ვიდრე ანტიკური პაგანიზმი. გეორგეს ლექსი ლიტანია, რომლის დაახლოებითი თარგმანი მინდა გაგაცნოთ საუკეთესო ნიმუშია მისი ღვთის მოსაობის: (იგი გერმ. ორიგინალშიაც თეთრი ლექსია:)

დიდია წუხილი
სულისა ჩემისა
მოვედივარ უფალო
ისევ შენს საყდარში.
მეძნელა ბნელი გზა
მოდუნდნენ მუხლები
დაცლილა სახატე
ავსილა ფიალა.
დავლიე ნადველი
[illegible]წყუროდა შარბათი.
მემწარა ურვა.
მოდუნდა მკლავი.
მოეცი სასვენი
დაქანცულ სხეულს
მოგვმადლე უფალო
წყალობა შენი.

—

მიჰყვებოდით ჩვენ სიზმრებს
აზნიან სიზმრებს
მოგვმადლე უფალო
ჩვენ დაწვეთა სისველე.
გვიხსენი უფალო,
ვნებათა ღელვისგან.
ჩააქრე უფალო
შუა ღამის ცეცხლები,
მოგვმადლე უფალო,
ჩვენ დაწვეთა სისველე
ვიწვებით უფალო,
გვიშველე, გვიშველე.

—

ისმინე უფალო
ყივილი შუაღამის
წარიღე უფალო
სურვილი წყურვილი
წარიღე უფალო
ეგ მწველი ტრფობა.
მოგვხედე უფალო
გვიხსენი, გვიხსენ
მოგვმადლე უფალო,
კურთხევა შენი.

მიუხედავად თავის ორტოდოქსალური კათოლიციზმისა, იგი უცილოდ მკვიდრია წარმართულ ანტიკისა, მაგრამ გეორგე გერმანელი თანამედროვეა ბერძნულ და რომაულ სულისა და სამყაროის. ეს მისთვის ნათესაური ელემენტია, რამდენადაც გერმანელობა როგორც სულიერი ფაქტორი ნაწილობრივად შემცველია იმ კულტურ-ისტორიულ კატეგორიისა, რომელსაც „იმპერიუმ რომანორუმ“ ეწოდებოდა.

განღმერთება სხეულობისა, ეს უცილოდ ანტიური რელიგიაა მთელი ანტიური ცხოვრება უდრესად ხელოვნურობის, არტისტიულობის ფარგალში იყო მოქცეული. ხელოვნება ძველ საბერძნეთში ცხოვრების სახიერებად როდი მიაჩნდათ, არამედ ხელოვნება იგივე რელიგია იყო. აქედან ცხადია რომ დიდს დიდი ხელოვანი დიდი წინასწარმეტყველი უნდა იყოს.

სწორედ აქ არის ის მთავარი შტრიხი, რომლითაც სტეფან გეორგე განსხვავდება თანამედროვე მწერლებისა და ესთეტებისაგან. სტეფან გეორგეს ისტორიულ, პოზიცია ფრიად საყურადღებოა:

გერმანიის მთელი სულიერი და ინტელექტუალური ცხოვრება სათავეს პოულობს ერთის მხრით გერმანულ რეფორმაციაში, რომლის მახარობელი და ხოთლის მცემელიც ლუთერი იყო. ამ გენეტიურ ხაზიდან გამოვიდნენ, იაკობ ბოჰემე ლაიბნიცი, კანტი თუ სებასტიან ბახი, ჰეგელი თუ ბისმარკი. მეორე დიდი სათავე გერმანულ სულიერ ცხოვრებისა გახლდათ იტალიანური რენესანსი,—ხოლო ამ გენტიურ ხაზს წარმოადგენდნენ: ჰოლბაინ, ჰუტენ, ვინკელმან, გოეთე, მოცარტი, ჰოლდერლინი და ნიცშე.

ერთად ერთი ძლიერი წარმომადგენელი კატოლიციზმისა გახლავთ სტეფან გეორგე. აქამდის რაც კათოლიციზმმა მისცა გერმანიას ეს იყო მისტიური ფანტასმაგორიები და დოგმატიზმი.

კათოლიკურია სტეფან გეორგეს ღრმა მისტიციზმი, მისი მთლიანი პათეტიური სტილი და სიმკვეთრე. ეს წმინდა კათოლიკური სათნოება დააჭყო გეორგემ გერმანულ ენას. ასეთივე კათოლიკური სტილი და ჟანრი ჰქონდა დანტესაც.

ჯერ კიდევ ახალგაზდა გეორგეს ლექსებსაც ეტყობოდა ეს განსხვავებული სტილი.

ჰაბუკი გეორგეს განვითარებაში გოეთესაც უდევს წილი.

გოეთე მისთვის უმაღლესი წარმომადგენელი იყო ფორმა მშვენიერ ენის კულტურისა, აღმზრდელი არა ერთი და ორი ესთეტიური თაობისა, მოგვი და ქურუმი გერმანულ ნაჰელოპის ჰელენისტურ კალოკაგათიისა.

გოეთეს შემდეგ ჰოლდერლინი იყო მისი სანიმუშო მწერალი.

1914 წელს გეორგე აღიდებს ჰოლდერლინს, „როგორც ქვაკუთხედს გერმანიის მომავლისას და ახალი ღმერთის მესაყვირეს“.

არ შეიძლება არ აღვნიშნოთ რომ ფრიდრიჰ ნიცშესაც დიდი გავლენა ჰქონდა, როგორც ესთეტიურ იდეოლოგს, ისე ენის ტეხნიკოს გეორგეს პოეტურ განვითარების პროცესში. ნიცშეს ვიზიონერული სახე განმარტოებულ ზეკაცისა, ერთგვარი პირველ იდეაა—განმარტოებულ გეორგესათვის. ხოლო ნიცშეს უდრესად მუსიკალური მოცეკვავე სტილი ერთგვარი ნიმუში იყო გეორგეს სტილისა და ენის კულტურისათვის.

ზოგნი სტეფან გეორგეს ფრანგ სვიმბოლისტების და პარნასისტების მოწაფედ სთვლის. სვინბურნის და დ'ანუნციოს ლიტერატურულ მარქაფად. აქ უნდა ითქვას, რომ როგორც ბოდლერის, ისე ვერლენის და დ'ანუნციოს, ისე მისი მეგობრის ვერვეის ბანაკში მას სრულიად უმართებულოდ სთვლიან. მისი ლექსის ტეხნიკა მისი

მინდის იმ რაიონობას, რასაცა აძლევინებდენ იმავე რაიონში 1921 წლის ოქტომბრის 5 დე.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბ.

რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარე ბ. მდივანი.

სასურსათო სახალხო კომისრის მოადგილე ალ. ერქომაიშვილი.

რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი ალ. ხაჩარაძე.

1921 წ. დეკემბრის 10.

ტფილისი—სასახლე.

მიწის ძვრა

Вечный закон обязывает науку смело смотреть влицо решительно всякой ей проблеме.

Томсон.

ამ უკანასკნელ დროს ქ. ტფილისი გახდა მოწამე მთელი რიგ მიწის ძვრისა, რომელიც დიდ კითხვის წინაშე აყენებს საზოგადოებას და მკვლევარებს. სტატისტიკა და ისტორია მიწის ძვრისა გვეუბნება რომ ამიერ კავკასია ამ მხრივადაც ძალიან მდიდარია. მრავალი მიწის ძვრა კავკასიაში ცნობილია ყველასთვის, როგორც ძლიერი და გამანადგურებელი მაგალითად ერზერუმის მიწის ძვრა 1859 წელს 21 მაის. ვანის და არარატის მიწის ძვრა, რომელიც ცნობილი თავის სიძლიერით მოხდა 1840 წელს.

ჩემს მეხსიერებაში კვლავ დიდხანს ექნება ადგილი იმ სტიქიურ უბედურებას, რომელიც მოხდა საქართველოში 1919 წელს. მე მოგახსენებთ ქალაქ გორის დანგრევის შესახებ. პირველი მიწის ძვრამ რომელიც მე განვიცადე მოახდინა ჩემზე ძლიერი შთაბეჭდილება და ... დამარწმუნა პიროვნების ... ბუნებრივ მოვლენებთან შედარებით, ჩვენი ცხოვრება გვზდის უმთავრესად გულუბრყვილო რეალისტებად და ერთხელ არ ყოფილა ცდა ჩავკვირვებოდით სერიოზულად ყოველივე მოვლენას. დედამიწა, ერთ-ერთი პლანეტა ჩვენი მზიურ სისტემისა, რომლის სიწყნარეში დარწმუნებული ვიყავით მართალი არ გამოდგა. მრისხანე ხასიათი ჰქონდა გორის მიწის ძვრას სტიქია მით არის ლამაზი, რომ ის მოულოდნელად გვაყენებს ფაქტის წინაშე რამდენიმე წუთში მცხოვრებნი გათანასწორდენ მდგომარეობით, მაგრამ ყველა მიწის ძვრები ასეთი არ არიან.

6 დეკემბერს 16 საათს 26 წ. საქართველოს ფიზიკურ ობსერვატორიის სეისმოგრაფების მიერ იყო ჩაწერილი საგრძნობი მიწის ძვრა. მანძილი ვერასი (очага) დაცილებულია ტფილისიდან 45—75 კილომეტრით. პირველი ფაზით მიმართულება SW NO, მაქსიმალური HW SO. ორივე ბიძგი საგრძნობი იყო ტფილისში. დროს ინტერვალი პირველს და მეორეს შორის იყო 3 წუთით ძალა გამოიხატებოდა მე 4—5 კლასით როსსი ფორელის სკალით *) ბიძგებს უსწრებდა მიწის გუგუნი. **)

*) როსსი ფორელის სკალა მიღებულია საყოველთაო ხმარებაში. მე 4—5 კლასის მიწის ძვრა ეკუთვნის ისეთს როდესაც, მიწის მერხევობა საგრძნობია ფხიზლად მყოფთათვის, რეკს პატარა ზარები და ირყევა სახლის ავეჯი.

**) მასალები უკანასკნელ მიწის ძვრის ამოკრეფილი ფიზ. ობსერვატ. შრომებიდან.

მიწის ძვრა უმთავრესად დამოკიდებულია ადგილის გეოლოგიურ შენებაზე. ამისათვის მიზეზი უნდა ვეძიოთ იმ პროცესებში, რომელნიც ახდენენ გარდაქმნებს დედამიწის ზედაპირის მასსების განაწილებაში. ზოგი მიწის ძვრა დამოკიდებულია მთის შენობის და დისლოკაციურ ზოლებისაგან, მათ უწოდებენ ტექტონიურ მიწის ძვრას. ამას ეკუთვნის უკანასკნელად მომხდარი მიწის ძვრა ქალ. ტფილისში.

საკითხი მიწის ძვრის მიზეზის აწუხებდა უკვე ძველ ადამიანს, რომელსაც ყოველთვის ქონდა პრიმიტიული წარმოდგენა და ამის გამო მას ხვევდა მისტიურ სამოსელში, უკავშირებდა ზებუნებრივ ძალებს და აძლევდენ სხვა და სხვა ენიშნელობებს. თანამედროვე სფეროში და მის ახსნისად მოგვცა სხვა და სხვა ჰიპოტეზები და თეორიები, რომელნიც ემყარებიან დაკვირვებას და გამოანგარიშებას.

საერთოთ მინდა ჩემს წერილის ბოლოში ვთქვა, რომ მიწის ძვრა ერთ-ერთი სახეა ჩვენი მსოფლიოს ცხოვრების, რომელიც მისწრაფვის სამარადისო სიწყნარისკენ. პერიოდები რომლითაც ხასიათდებიან მსოფლიოს მოვლენანი ემორჩილებიან მარადისობის საათზე.

გიორგი ერიქაშვილი.

7 დეკემბერი 21 წ.

ქალ. ტფილისი.

... შეიძლება მოაგონებდეს ... რომელიმე ზემოხსენებულ მწერლის..., მაგრამ ეს ასეთი მინიმალური ..., რომელიც ყოველთვის შეიძლება ორი ერთ ეპოქის მწერალს შორის აღნიშნულ იქნას.

როგორც მთარგმნელი მალარმესი, ბოდლერის, ვერლენის, დანტეს, სტეფან გეორგე ვირტუოზია. ყოველი მწერალი სწავლობს რაიმეს თარგმნის დროს და ასეთ განსწავლისთვის სტეფან გეორგე მადლობის გრძნობას გამოხატავს თავის საყვარელ მეტოქეებისადმი ლექსში „ფრანკები". გეორგეში დამაფასებელია სწორედ ის გარემოება რომ მან მოახერხა ერთგვარი სვინტეზიური ხაზის მოძებნა ფრანგული სულის ელასტიურობას, და გერმანულ ფუნდამენტალობას შორის. ასეთი სვინტეზი გერმანულ-რომანულ პოეზიისა იყო დანტე და მისგანაც ბევრი ისწავლა სტეფან გეორგემ.

თავის ლექსში „ფრანკები" გეორგე, „გმირსა და იდუმალების მომღერალს" უწოდებს ვრლენს და „ცოდვათა მონანიებაში სათნოსა და გულჩვილს".

ხოლო სტეფან მალარმეს „უკვდავების ძეგლის იგის სისხლისაგან დაცლილს".

სტეფან გეორგე პირველი თანამედროვე პოეტია გერმანიაში, რომელმაც სიყვარულითა და სათნოებით მიიღო და შეითვისა ფრანგული სულის უპირატესობანი.

მას შემრიგებელი ტონი შეაქვს ფრანგ-გერმანელთა დაუსრულებელ ქიშპში.

დღეს საფრანგეთის ლიტერატურაში ფრანკ-გერმანელთა დაძმობილების იდეას ძლიერი მოსარჩლე ჰყავს ფრანგ-რომანსიე რომენ როლანის სახით, რომელმაც თავის რომანების სერიაში „ჟან კრისტოფ" გერმანულ-ფრანგული გენიის სინტეზ უკი შულდების გეგმა მოგვცა.

კოწია გამსახურდია.

(დასასრული იქნება)

წერილი რედაქციის მიმართ.

ამხანაგო რედაქტორო!

უკიდურესი ჩემი მდგომარეობა მაიძულებს მე მოგმართო ამ წერილით, რომელსაც, იმედია, მოათავსებთ თქვენი პატივცემული გაზეთის უახლოეს ნომერში.

თითქმის ნახევარი საუკუნე თავდება, რაც სახალხო სკოლაში ვმასწავლებლობ. დასავლეთ საქართველოში ისეთი მაზრა არ არის, სადაც მე არ ვყოფილიყავი პირველ დასაწყის სასწავლებელში მასწავლებლად. რამდენიმე ასეულ ბავშვს უსწავლია ჩემგან წერა-კითხვა, ანგარიში; გაუცვნია ქვეყანა და თავისი თავი, ბევრი გაჭირვება გამომივლია სოფლებში; ვიტანჯებოდი სიცივით, სიმშილით და თვითმპყრობელობის დროს შიშით. მოვხუცდი, 68 წლის ვარ და ეს სიბერე გამიძაღლა ამ ბოლო დროს ერთმა შემთხვევამ: გასული ნოემბრის 11 დაიწვა სახლი ყოველივე მისი ავეჯით, ამალით, ტანსაცმლით და ფეხსაცმლით; არ გადამრჩენია არც სურსათი, არც წიგნები. დამეწვა ყველაფერი, რითაც ადამიანი არსებობს; ახლა მაქვს არც სულიერი და არც ხორციელი საზრდო: ორი შვილი თბილისის უნივერსიტეტში სწავლობს, ორიც ქუთაისის შკოლებში; ცოლი დამიწვა ... და ლოგინში წევს: არ ვიცი რა მეშველება? ზამთარი კარზე გვადგია და დარწმუნებული ვარ, რომ მთელ ოჯახს ზამთარი გვიმსხვერპლებს. ცეცხლით დაზარალებული მასწავლებელი მივმართავ ამხანაგ მასწავლებლებს და ყოველ კეთილ ადამიანს აღმომიჩინონ ... რითაც მოუხერხებათ ფულით, ნივთით თუ სახლის ... ფერი ...

ამასთან ვარდგენ ქუთაისის მაზრის უფროსის და მილიციის სახლის და ყოველი ნივთების და სურსათის დაწვის მოწმობას და 2 მოწმობას შვილების *).

ჩემი მისამართი: ქუთაისი, ნინოშვილის ქუჩის მეორეზე შესახვევი, სახლი № 10.

4 დეკემბერი 1921 წ.

სოფ. ოფშკვითი

ხტეფანე ხანებელიძე.

*) ხსენებული მოწმობები რედაქციამ მიიღო.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია
გამომცემელი— მთავარი კომიტეტი.

კბილის ექიმი

ი. გ. ხარებავა ბაქრაძე

იღებს ავადმყოფებს, ყოველ დღე დილის 9—2 და საღ. 4—6-დე ექიმობა, პლომბები ხელოვნური კბილები. მუშტაიდის შეს. № 4.

109

განცხადება

სახელმწიფო დეწესებულებებში მოსამსახურეთა ეკონომიური საზოგადოების (ყოფილი ოფიცერთა ეკონომიურ საზოგადოება) ზედამხედველი კომიტეტი ამით აცხადებს საზოგადოების წევრთა საყურადღებოთ, რომ დეკემბრის 17-ს 1921 წელს შაბათს, საღამოს ხუთ საათზედ თვით ეკონომიურ საზოგადოების შენობაში კირკის ქუჩა № 7 დანიშნულია საზოგადოების რწმუნებულთა ყრილობა.

გასარჩევია შემდეგი კითხვები:

1) 1919 და 1920 წლის ანგარიშების განხილვა და დამტკიცება.

2) 1921 წლის გამგეობის მოქმედების მიმოხილვა.

3) ნარკომპროდის წინადადების თანახმად საზოგადოების ლიკვიდაცია.

4) მიმდინარე საკითხები.

თუ 17 დეკემბერს საკმაო რიცხვი რწმუნებულებისა არ გამოცხადდა. შემდეგი კრება დაინიშნება 18 დეკემბერს ზემო-აღნიშნულ შენობაში დილის 9 საათზე და კანონიერად ჩაითვლება რამდენი წევრიც არ უნდა დაესწროს.

არჩევნების წესი:

1) ყრილობას ესწრებიან ძველი რწმუნებულები.

2) სადაც ძველი რწმუნებულები არ არიან ირჩევა ახალი.

3) ათი წევრი ირჩევს ერთს რწმუნებულს.

4) რწმუნებულების არჩევის დროს დგება ოქმი, რომელშიდაც, იწერება წევრების სახელი და გვარი წიგნაკის ნომერი, თუ რომელიმე დაწესებულებაში ათი წევრი არ ირიცხება ის უერთდება მეორე დაწესებულებას.

5) თვითეულ სამხედრო ნაწილში, სადაც მოიპოვებიან წევრები არჩევნები ხდება საერთო წესით.

6) წევრნი, რომლებიც სამსახურში არ არიან იყრიან თავს საზოგადოების შენობაში 14 დეკემბერს, საღამოს ხუთ საათზე რწმუნებულების ასარჩევათ.

ზედამხედველი კომიტეტი.

5 დეკემბერი 1921 წ.

ს. ს. ს. რ. სახალხო განათლების კომისარიატის უწყების ქვეშ მყოფი
პირველი ქართული საბუხჰალტერიო კურსები
ალ. გ. საათაშვილისა
ბუხჰალტერიის ყველა საგნების სწავლა სპეციალურად ქართულ ენ ზეა. პირობის გაგება შეიძლება დილის 9—12 საათამდე და ნაშუ-დღევის 3—7 საათამდე. მისამართი: ტფილისი, დუშეთის ქუჩა, სახ. № 9 (1-ლი სამილიციო უბანი), უნივერსიტეტთან ახლოს. ტრამვაის ვაგ. № 5.

უოფ. გიმნაზიის გამგე და დამაარსებელი მათემატიკის მასწავლებელი
ივ. მ. მაჩაიძე
ამზადებს მოწაფეებს
ყველა ტიპის სასწავლებელში შესასვლელად. აგრეთვე იძლევა გაკვეთილებს არითმეტიკ. ალგებრაში, გეომეტრია-ტრიგონომეტრიაში, რუსულ-გერმანულ, ფრანგულ და ლათინურ ენებში.
მისამართი: პლეხანოვის და ალექსის ქუჩის კუთხე № 25/5 ნახვა 4—7 საათ. (იკითხეთ კანდიტერში). 108

სოფრ. მღ...
თხზულებანი 1 და 2 ტ.
იყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების მაღაზი...
ბუხჰალტერია სოფრ. ტარუაშვილისა.
ბუნების გლოვა ვაჟას გარდაცვალებაზე—სიმღერა არაყიშვილისა
139

მათემატიკაში
(არითმეტიკა-ალგებრა, გეომეტრია და ტრიგონომეტრიაში)
გერმანულ, ფრანგულ ენებში ვიძლევი გაკვეთილებს და ვამზადებ მოწაფეებს. მისამართი: პლეხანოვის და ალექსის ქ. კუთხე № 25/5 (იკითხეთ კანდიტერში). ნახვა და მიღება 3—6 ს. 82

ორშაბათს, დეკემბრის 12-ს გამოვა ყოველ კვირეული „ცისფერი ყანწების" პოეტების გაზეთი
„ბარრიკადი"
პოეზია, ესტეტიკა, პოლიტიკა.
რედაქტორი: ტიციან ტაბიძე.
მისამართი: რუსთაველის პროსპექტი № 24, ტელ. 7—99.